

Akuttpsykiateren

AKTUELT I FORENINGEN

STIG KRINGEN

stig.kringen@legeforeningen.no

Nettrådgiver i kommunikasjonsavdelingen

– Gjennomsnittsalderen for pasienter som er innlagt på psykiatrisk akuttmottak er rundt 30 år. Som psykiater på akuttmottak kommer du veldig tidlig inn i livet til folk og kan utgjøre en forskjell. Å jobbe med akuttpsykiatri er dessuten gøy og variert.

SPENNENDE: – Som psykiater på akuttmottak jobber du i stort faglig miljø og samarbeider med mange, deriblant avdeling for rusmedisin og distriktpsykiatriske sentre, sier Andreas Landsnes. Foto: Stig Kringen

Dette sier Andreas Landsnes. Han jobber som avdelingsoverlege ved Psykiatrisk akuttmottak (PAM) på Sandviken sykehus i Bergen, noe han har gjort de siste ti årene.

Landsnes forteller at hverdagen til en akuttpsykiater handler mye om rask diagnostisering og å legge planer for hva som skal skje videre med pasientene. De ansatte ved PAM må tidlig ta stilling til om pasienter skal være innlagt frivillig eller med tvang.

– En av de fine tingene med å jobbe i akuttmottak, er at vi må gjøre tingene her og nå. De fleste som blir lagt inn her, blir søkt tvangsinnlagt. Hvorvidt lovens vilkår for bruk av tvang er tilstede må vi ta stilling til innen 24 timer. Vi må gjøre det før vi går for dagen. Det går ikke å utsette noe til i morgen.

Arbeidsdagen

De ansatte får merke at pasientene ofte har kompliserte problemstillinger. Det er en sammenheng mellom avhengighet av rusmidler, hvilke skader rusmidlene gir og psykiske lidelser. Landsnes synes arbeidsdagen er medisinsk veldig spennende.

– I psykiatri er det mange som føler at de kommer litt vekk fra det medisinske. Hos oss har vi veldig mye medisinsk tenkning. Vi må sørge for at pasientens symptomer ikke skyldes en medisinsk tilstand. Vi tar blodprøver og undersøker pasientene somatisk ganske nøye når de er innlagt.

Hver arbeidsdag har Andreas Landsnes og kollegaene et møte på avdelingen, hvor de går igjennom alle de nye pasientene og de som allerede ligger i akuttmottaket.

– Pasientene ligger her i to til tre dager. Vi har vanligvis et belegg på 80 prosent i akuttmottaket. Vi må alltid ha ledig kapasitet for å ta imot nye pasienter.

Landsnes forklarer at de også setter stor pris på at advokater kommer på besøk. Pasienter som er tvangsinnlagt, og som gjerne vil ut, har bruk for å ha noen som er på deres side. Og det er advokatene.

Fastlege, legevakt og covid-19

PAM tar imot pasientene direkte hver dag hele døgnet. Fastlegen har en stor del av ansvaret for videre oppfølging av pasienter etter at de er skrevet ut. Det vil derfor medføre veldig mye ekstraarbeid for PAM dersom fastlegeordningen havarerer.

Det ble ikke flere innleggelser på PAM ved Sandviken sykehus under pandemien.

– Samtidig med koronarestriksjonene ble det mye mindre ulovlige rusmidler tilgjengelig i miljøet. Halvparten av våre innleggelser har med rus å gjøre. Når det er mindre rus tilgjengelig blir det færre innleggelser her, forklarer Landsnes.

Landsnes trekker også frem en annen årsak: at det var vanskeligere å få hjelp hos fastlegen og å gå til legevakten, ettersom det var restriksjoner på helsetjenestene. Pasienter må til lege før de kan bli lagt inn ved PAM.

Formidling av psykiatriske lidelser

I mange år holdt Landsnes forelesninger hver fredag ettermiddag på Sandviken sykehus knyttet til psykiatri. Disse var åpne for alle. Han forteller at de som kom stort sett var pårørende. Forelesningene dreide seg primært om grunnleggende spørsmål som: hva er psykose, hva er depresjon, hva er angst og fordeler og ulemper med medikamenter?

– Forelesningene som jeg holder for medisinerstudenter, kollegaer og allmennheten er veldig like. Jeg trenger ikke gjøre så mye om på presentasjonene. Det er imidlertid noen fremmedord som jeg bør unngå til allmennheten, sier akuttpsykiateren og fortsetter:

– Jeg må gå ut ifra at folk ikke kan alt fra før. Ved å bruke vanlig norsk og forklare ting på en grundig måte er det egentlig veldig likt å undervise kollegaer, medisinstudenter og folk flest. Et triks er å begynne med det enkleste og gå mer i detaljer etter hvert.

Hva vil du si hvis du skal anbefale en medisinstudent en jobb innen akuttpsykiatri?

– Den vanligste dødsårsak for nordmenn under 50 år er ulykker og selvmord. Hvis du vil gjøre noe for befolkningen som er under 50 år, må du enten bli anestesilege og hjelpe de som blir utsatt for ulykker. Eller bli psykiater og forhindre selvmord.

Publisert: 16. januar 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.01.13

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 16. februar 2026.